

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Directie Infectieziektebeleid
Team C

Aan

Minister VWS

Deadline: 25-03-2026

ontvangen op:

25/3/26

Opgesteld door

nota

Datum
12 maart 2026

TER BESLISSING

Aanbieding antwoord VGO-onderzoekers op vragen

Kenmerk
4364302-1095544-IZB

Bijlage(n)
2

1. Aanleiding

Binnen het onderzoeksprogramma Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO) is een consistent, aantoonbaar verband gevonden in 11 opeenvolgende jaren tussen het wonen in de nabijheid van een geitenhouderij en een verhoogd risico op het oplopen van een longontsteking. Over dit gezondheidseffect heeft de Gezondheidsraad (GR) in 2025 twee deeladviezen uitgebracht.

In het tweede deeladvies¹ geeft de GR aan dat het risico op een longontsteking binnen een woonafstand van 0 tot 1000 meter van een geitenhouderij aanzienlijk is verhoogd en adviseert de Raad om uit voorzorg ten minste een afstand van 1 kilometer aan te houden rondom geitenhouderijen, bij nieuwvestiging van een geitenhouderij of realisering van nieuwe woningen en andere gevoelige bestemmingen. De GR schat het extra risico op longontsteking voor omwonenden binnen 0-500 meter van een geitenhouderij op 73% (3,2% i.p.v. 1,9% per jaar) en binnen 0-1000 meter op 19% (2,2% i.p.v. 1,9% per jaar). Omdat het gezondheidsrisico afneemt met een grotere woonafstand van een geitenhouderij is het voor het stellen van een afstandsnorm van belang te weten hoe groot het extra risico is op een woonafstand tussen 500 en 1000 meter van een geitenhouderij. Hier kon de GR geen aparte schatting voor maken, omdat deze afstand niet is opgenomen in de gepubliceerde resultaten van het VGO-onderzoek. Om deze vraag te beantwoorden, is daarom (door VWS en LNVN) aan de VGO-onderzoekers gevraagd om aanvullende analyses te maken, op basis van de oorspronkelijke data.

De GR schrijft ook dat bij wijziging van bestaande situaties een beperking van de omvang van geitenhouderijen mogelijk kan bijdragen aan het terugdringen van het gezondheidsrisico. Het is aannemelijk dat het aantal geiten van invloed is op de emissie van micro-organismen, fijnstof en endotoxinen uit bedding en mest. Maar de GR kan op basis van de beschikbare informatie niet vaststellen wat de kwantitatieve relatie is tussen het aantal bedrijven of aantal geiten en de hoeveelheid emissie van de verschillende componenten en het daarmee samenhangende risico op longontsteking bij omwonenden. Concrete grenswaarden voor het aantal bedrijven en het aantal geiten per bedrijf zijn volgens de GR

¹ [Advies Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel II | Gezondheidsraad](#)

daarom niet aan te duiden. Bij de uitwerking van de afstandsnorm wordt gezien of deze ook moet gelden voor uitbreidingslocaties. Daarom zijn aanvullende vragen gesteld aan de onderzoekers over de relatie tussen omvang van geitenbedrijven en risico, in relatie tot emissiereducerende maatregelen in de bedrijfsvoering.

Datum

12 maart 2026

Kenmerk

4364302-1095544-IZB

Bovenstaande vragen zijn opgenomen in de beleidsreactie op het GR-advies² en in februari hebben we de antwoorden ontvangen van de VGO-onderzoekers. Met bijgaande Kamerbrief informeert u de Tweede Kamer over deze antwoorden.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de verzending van bijgevoegde Kamerbrief, mede namens de staatssecretaris van LVVN, aan de Tweede Kamer.

Een gelijksoortig besluit ligt momenteel voor bij LVVN.

Toelichting deadline: de Kamer verwacht de antwoorden, omdat in de vorige brief is aangekondigd dat deze naar verwachting in februari bij VWS en LVVN bekend zouden zijn en daarna z.s.m. met de Kamer zouden worden gedeeld.

3. Kernpunten

De antwoorden van de onderzoekers worden als bijlage bij de Kamerbrief meegestuurd. In de Kamerbrief wordt een korte en feitelijke toelichting op de antwoorden van de VGO-onderzoekers gegeven. Hiermee informeert u de Kamer over:

- *Gezondheidseffect 500-1000 meter:* De VGO-onderzoekers geven aan dat tussen 500-1000 meter vanaf een geitenhouderij 14% meer gevallen van longontsteking worden gevonden dan op grotere afstand (op meer dan 1000 meter). Het risico tussen 500-1000 meter is lager dan het risico op 0-1000 meter (19%) en is, volgens de analyse van de onderzoekers, niet meer statistisch significant. Dit komt omdat de omwonenden binnen het gebied <500 meter hier niet in zitten waarvoor het risico het hoogst is, er minder mensen in de ring van 500-1000 meter wonen, en het betrouwbaarheidsinterval rond de schatting voor 500-1000 meter hierdoor breder is.
- *Effect bedrijfsomvang:* De VGO-onderzoekers concluderen dat zij op basis van het VGO-onderzoek geen onderbouwde uitspraken kunnen doen over de invloed van bedrijfsgrootte op het gezondheidsrisico (longontsteking) voor omwonenden. Dat wil niet zeggen dat die invloed er niet is, maar uit de beschikbare data kan deze invloed niet worden aangetoond.

De antwoorden van de onderzoekers worden meegenomen in de uitwerking van het maatregelenpakket en de impactanalyse die hiervoor wordt uitgevoerd. De betrokken departementen zullen gezamenlijk de nieuwe informatie van de onderzoekers nader duiden en wegen. Conform uw verzoek plannen we over de uitwerking van de aanpak de komende periode een bewindspersonenoverleg in met de vier betrokken bewindspersonen. De uitkomst van de duiding en weging zal daarin aan u worden voorgelegd. De planning is gericht op besluitvorming voor het zomerreces.

² Kamerstukken II 2025/2026, 28 973, nr. 287.

4. Toelichting

Een precieze oorzaak voor het verhoogde risico op longontsteking is niet aangetoond, maar de GR concludeert dat het aannemelijk is dat er sprake is van multicausaliteit waarbij het stalsysteem en stalmanagement van geitenhouderijen mogelijk tot (piek)blootstellingen leiden in de omgeving aan o.a. fijnstof en algemeen voorkomende ziekteverwekkers. De GR geeft aan dat er een waarschijnlijk oorzakelijk verband is en daarmee voldoende aanleiding om op basis van het voorzorgsbeginsel maatregelen te nemen om de gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen te beperken. De GR adviseert om maatregelen te treffen: het verlagen van emissies van micro-organismen, fijnstof en endotoxinen op geitenhouderijen; een afstandsnorm van 1 km tussen woningen of andere gevoelige bestemmingen en geitenhouderijen; en het monitoren van het gezondheidseffect.

Datum

12 maart 2026

Kenmerk

4364302-1095544-IZB

In de kabinetsreactie op de GR-adviezen van 9 januari jl.² is een maatregelenpakket aangekondigd langs meerdere sporen:

- Het uitwerken van een afstandsnorm tussen nieuwvestiging van geitenhouderijen en woonkernen;
 - De precieze afstand wordt later bepaald;
 - Of uitbreiding van geitenhouderijen ook hieronder valt, wordt ook later bepaald.
- Inzetten op emissiereductie op geitenbedrijven;
- Een maatwerkpaak voor 'prioritaire locaties';
- Monitoring van de gezondheidseffecten.

Dit pakket aan maatregelen is in lijn met het advies van de GR.

In bijgevoegde Kamerbrief wordt aangegeven dat de antwoorden van de VGO-onderzoekers worden meegenomen in de verdere uitwerking van het maatregelenpakket. Hierover wordt de Kamer voor de zomer nader geïnformeerd.

a. Draagvlak politiek

Het onderwerp VGO staat regelmatig in de belangstelling en op de politieke agenda. Bij debatten over Zoönosen en dierziekten komt VGO vaak aan de orde, zo ook bij het meest recente commissiedebat op 14 januari. Een ruime Kamermeerderheid heeft (opnieuw) aangedrongen op het (snel) nemen van maatregelen om risico's voor de volksgezondheid te verminderen. BBB verzet zich tegen beperkende maatregelen voor de geitenhouderij. Met de motie Kostic³ heeft de Kamer gevraagd woningbouw en volksgezondheid te prioriteren boven de intensieve geitenhouderij. Deze motie is met 78 stemmen aangenomen.⁴

Er worden regelmatig Kamervragen gesteld in de TK⁵ en in de EK⁶; op 1 juli 2025 was een Mondeling Overleg met de EK en recent tijdens de VWS begrotingsbehandeling zijn er vragen gesteld door de PvdD.

³ Kamerstuk 29683, nr. 320, 29 januari 2026.

⁴ Voor: D66, GL/PvdA, PVV, CU, Denk, PvdD, SP, Volt.

Tegen: VVD, CDA, JA21, FVD, Groep Markuszower, BBB, SGP, 50PLUS.

⁵ Kamerstuk 2021Z04530 mei 2021, Kamerstuk 2021Z20340, januari 2022, Kamerstuk 2023Z13628, augustus 2023, Kamerstuk 2025D11119, 14 maart 2025, Kamerstuk 2025D17073, 15 april 2025.

⁶ 28 november 2025: Commissiebrief inzake advies Gezondheidsraad geitenhouderijen; 27 mei 2025: EK Reactie op vragen inzake Onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden' - VGO-III; EK vergaderjaar 22-23, 28.973/29.683: 170593.02U, februari 2023 en 170593.05U, juni 2023

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het onderwerp ligt gevoelig bij het publiek, zowel bij de omwonenden als geitenhouders. In de media wordt er regelmatig aandacht aan besteed.

Datum

12 maart 2026

Kenmerk

4364302-1095544-IZB

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

N.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

N.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De Kamerbrief is ambtelijk afgestemd met de ministeries LVVN, BZK en IenW en wordt mede namens de staatssecretaris van LVVN verstuurd.

De uitwerking van het pakket aan maatregelen wordt ook afgestemd met medeoverheden. Bij het BO Landelijk gebied op 18 maart heeft de staatssecretaris van LVVN kort gesproken met de medeoverheden over de stand van zaken op dit dossier. Er wordt nog gekeken naar het proces van afstemming met de medeoverheden.

h. Toezeggingen

Met bijgevoegde Kamerbrief wordt voldaan aan de toezegging uit de Kamerbrief van 9 januari jl.²

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.